

Inrättande av uppdrag som vicerektor

På grund av den ökande arbetsbelastningen för rektor introducerades redan under Sven Erlanders tid som rektor ett kompletterande akademiskt ledningsuppdrag som vicerektor. Till skillnad från det författningsreglerade uppdraget som prorektor, dvs rektors ställföreträdare, var (och är) vicerektorsuppdraget oreglerat från regeringens sida. Det har således aldrig förekommit i högskoleförordningen eller annan författningstext. I stället har dess existens vilat på ett ställningstagande från universitetsstyrelsens sida, eftersom förekomsten av ett eller flera sådana uppdrag har bedömts utgöra en sådan viktigare fråga om högskolans organisation som det enligt 2 kap. 2 § högskoleförordningen ankommer på styrelsen att fatta beslut om. Veterligen var LiU det första svenska universitetet som inrättade uppdrag som vicerektor men de allra flesta har sedan följt efter. I regel har vicerektorsuppdraget omfattat en enskild funktion eller dimension av högskolans verksamhet. Vid LiU har uppdragens mängd, omfattning och inriktning varierat över åren. Inriktningar som förekommit har avsett den s.k. tredje uppgiften (med inriktning mot nyttiggörande/kommersialisering av forskningsresultat), kvalitetsutveckling (företrädesvis av grundutbildningen), informationsteknologins användning inom universitetet, internationalisering resp. samverkan med studenterna. Liknande val av vicerektorsområden har förekommit vid övriga universitet.

Erfarenheterna av vicerektorsorganisationen vid LiU var delvis goda. I många fall kom emellertid den enskilde vicerektorn att i viss mån hänga i luften med alltför liten kontakt med universitetsledningen och med ledningsorganen på fakultets- och institutionsnivå. Före rektorn Mille Millnert valde därför att inte återbesätta uppdragen när de blev lediga och till slut att inte heller förlänga förordnanden som löpte ut. Till följd därav beslutade universitetsstyrelsen i februari 2009 på förslag av Millnert att uppdrag som vicerektor inte längre skulle ingå i ledningsorganisationen för universitetet och upphävde då också den generella instruktionen för vicerektor – ett instrument för att från styrelsens sida beskriva uppdragets typiska karaktär.

Rektor Helen Dannetun har under hösten 2011 redovisat för universitetsstyrelsen hur hon, inom ramen för den ökade institutionella friheten som fr.o.m. år 2011 tillkommer universitetet, vill bygga upp ledningsstrukturen för ett konstruktivt samspel mellan de tre ledningsnivåerna. Med de successivt ökade kraven på ledningskapacitet, bl.a. i form av ett tydligt ökat ansvar för prioritering, finansiering och kapacitetsutnyttjande av den tekniska infrastrukturen för forskning som blivit följden av att såväl Vetenskapsrådet som Wallenbergstiftelsen förklarat sig vilja upphöra med att bidra till investe-

ringar i dyrbar utrustning, står det klart att den akademiska toppledningen behöver förstärkas ytterligare. I första hand bör denna förstärkning inriktas på uppgiften att ansvara för universitetets samverkan i vid mening med det omgivande samhället, inte minst det lokala och regionala. Det framstår därvid som ändamålsenligt att en ny funktionär bär en titel som speglar närheten till rektor, varför ett återinförande av uppdrag som vicerektor kommit att aktualiseras. Vederbörande förutsätts ingå i universitetsledningen och vara den som är ordförande i rektors strategiska råd för samverkan med det omgivande samhället. Samtidigt bör vicerektorn i fråga ofta vara den (eller en av flera) som företräder universitetet i skilda styrelser, styrgrupper etc som från tid till annan bildas för samverkan med det omgivande samhället eller som utgör ledningsorgan för verksamhet som universitetet ansvarar för, t.ex. Linköpings universitet Holding AB.

Att inrätta ett uppdrag som vicerektor bör nu, på samma sätt som tidigare, ses som en så viktig fråga att den måste underställas universitetsstyrelsen. Härvidlag handlar det både om den principiella frågan om huruvida uppdrag av detta slag skall kunna finnas som en del av ledningsorganisationen och den konkreta frågan om det nu aktualiserade och konkreta vicerektorsuppdraget. Om styrelsen finner att uppdrag av detta slag skall kunna förekomma bör, liksom tidigare, en generell instruktion fastställas som speglar vilken ställning i ledningsorganisation som en vicerektor vid LiU typiskt sett intar.

Till skillnad från vad som gäller i fråga om prorektor bör vicerektor utses av rektor. I samband med att vicerektor utses skall rektor fastställa en för vederbörande kompletterande, individuell instruktion, avpassad för det aktuella ansvarsområdets innehåll.

Med hänvisning till ovanstående redovisning bör universitetsstyrelsen föreslå att återinföra ledningsuppdraget vicerektor, att fastställa en generell instruktion för vicerektorsuppdrag vid LiU, att ett sådant uppdrag, omfattande heltidstjänstgöring, skall få meddelas för området samverkan med det omgivande samhället fr.o.m. den 1 mars 2012 och att bemyndiga rektor att förordna innehavare av detta uppdrag. Detta bör förutsättas, i likhet med övriga akademiska ledningsuppdrag, vara tidsbegränsat, i normalfallet till högst tre år i taget.

Rektor har meddelat att hon, vid styrelsens bifall till ett förslag enligt ovan, kommer att förordna nuvarande administrative direktören, professorn i optimeringslära, Peter Värbrand, till innehavare av uppdraget som vicerektor för området samverkan med det omgivande samhället för perioden fr.o.m. den 1 mars 2012 tills vidare, dock längst t.o.m. den 31 december 2014. Vid ett sådant beslut lämnar Värbrand anställningen som administrativ direktör, tillika förvaltningschef.